

Seminář s akademickými pracovišti: Psychosociální rizika práce a jejich genderová dimenze

Termín: 29. 5. 2025, 10:00 – 13:00

Místo: Strakova akademie, Starý tiskový sál

Psychosociální rizika v zaměstnání jako je vysoká pracovní intenzita, časový tlak, obtížné interakce s klienty a klientkami či kolegy a kolegyněmi nebo nejisté pracovní podmínky, jsou stále častěji vnímány jako klíčové faktory ovlivňující zdraví a pohodu zaměstnanců a zaměstnankyň. Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (EU-OSHA) jim v posledních letech věnuje pozornost a v roce 2024 je zahrnula do svého pravidelného průzkumu ESENER.¹ Předběžná data průzkumu ukazují, že více než polovina zaměstnanců a zaměstnankyň v EU se při práci s lidmi setkává s náročnými situacemi a nepříjemným chováním, 43 % čelí extrémnímu časovému tlaku a více než třetina se potýká s nadměrnou pracovní intenzitou související s digitalizací.

Tato rizika se však neprojevují u všech skupin zaměstnanců a zaměstnankyň stejně. Zatímco u mužů v pracovním prostředí častěji dochází ke zraněním a zhoršení fyzického zdraví², u žen je riziko zhoršení zdraví duševního. Jedním z důvodů je, že jsou častěji zaměstnány v sektorech, kde jsou psychosociální rizika zvláště výrazná – ve školství, zdravotnictví, či sociálních službách. Právě zde dochází k intenzivnějšímu kontaktu s lidmi, což může zvyšovat emoční zátěž či riziko obtěžování na pracovišti.³ Ženy jsou také více ohroženy překérnými formami zaměstnání, které mohou vést k větší nejistotě a dlouhodobému stresu.⁴ Zároveň data ukazují, že ženy častěji žijí s duševním onemocněním, což může ovlivnit jejich možnosti uplatnění na trhu práce, ale také způsob, jakým pracovní prostředí působí na jejich duševní zdraví.

Seminář nabídne přehled aktuálních poznatků o psychosociálních rizicích v zaměstnání a jejich genderových rozměrech. Představí mezinárodní iniciativy v oblasti zdraví a bezpečnosti práce. Zaměří se ale také na situaci v České republice – jaké výzvy a specifika přináší místní pracovní trh a jaké strategie mohou přispět ke zlepšení pracovních podmínek a duševní pohody zaměstnanců a zaměstnankyň.

Seminář je určen zástupcům a zástupkyním personálních odborů nebo odborů, které se zabývají tvorbou politik v oblasti pracovních podmínek a ochrany zdraví zaměstnanců a zaměstnankyň. Diskuze nabídne prostor pro výměnu zkušeností a hledání efektivních opatření, která by mohla přispět k prevenci a zmírnění psychosociálních rizik na pracovišti.

Psychosociálním rizikům práce spojeným s negativní flexibilitou či platformovou prací se věnuje také aktualizovaná verze Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030.

Na seminář se prosím registrujte do 22. 5. 2025 prostřednictvím odkazu zde:

<https://forms.gle/aJohgNUhNiFVrCqL8>

Úvodní část proběhne v anglickém jazyce.

¹ https://osha.europa.eu/sites/default/files/documents/ESENER-first-findings-2024_EN.pdf

² <https://szu.gov.cz/wp-content/uploads/2024/05/V-roce-2023.pdf>

³ <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2024-sustaining-momentum-fragile-path#eige-files>

⁴ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13937-2023-INIT/en/pdf>

Spolufinancováno
Evropskou unií

Úřad vlády
České republiky

Program semináře

Úvodní slovo

10:00 – 10:05

Mental Health and Precarious Work

10:05 – 10:45

Mercedes Tejedor Aibar,

Directora del Departamento de Relaciones Internacionales (Spain)

Coffee break

10:45 – 11:00

Psychosociální rizika v zaměstnání a genderové nerovnosti v České republice:

Současný stav

11:00 – 11:30

Kateřina Zábrowská, Psychologický ústav AV ČR

Bezpečné pracoviště? Výzkumný pohled na sexuální obtěžování ve veřejném sektoru

11:30 – 12:00

Renata Kyzlinková, RILSA

Genderové aspekty psychosociálních rizik podnikání a práce prostřednictvím platform

12:00 – 12:30

Markéta Švarcová, Sociologický ústav AV ČR

Závěrečná diskuze

12:30 – 12:45

Anotace

Psychosociální rizika v zaměstnání a genderové nerovnosti v České republice: současný stav

doc. Mgr. Kateřina Záborská, Ph.D., *Psychologický ústav AV ČR, v.v.v.;*

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy; Národní institut SYRI

Pracovní přetížení, nekvalitní vedení či nejistota zaměstnání – to jsou příklady psychosociálních rizik, která mohou vážně ohrozit duševní zdraví. Příspěvek představí aktuální poznatky o výskytu psychosociálních rizik v českém pracovním prostředí na základě reprezentativních dat. Ukáže, že pracovní podmínky v Česku vykazují vysokou míru genderových nerovností: ženy v Česku čelí psychosociálním rizikům významně častěji než muži a zároveň mají k dispozici významně méně pracovních zdrojů. Zaměříme se na organizační a systémové faktory, které tyto rozdíly prohlubují, a nabídneme doporučení pro prevenci a intervenci ve veřejném sektoru.

Bezpečné pracoviště? Výzkumný pohled na sexuální obtěžování ve veřejném sektoru.

Mgr. Renata Kyzlinková, Ph.D., *RILSA*

Ačkoliv je veřejný sektor v porovnání se sektorem soukromým lépe vybaven v oblasti prevence sexuálního obtěžování a disponuje určitými metodickými nástroji pro jeho řešení, aktuální data ukazují, že většina případů sexuálního obtěžování zůstává neřešena. Pokud se oběti rozhodnou situaci řešit, bývá efektivita těchto postupů často nízká. Sexuální obtěžování na pracovišti přitom představuje závažný zásah do psychické pohody zaměstnanců a může mít dlouhodobé negativní dopady nejen na jejich zdraví a celkovou kvalitu života, ale i na pracovní výkon a motivaci. Příspěvek bude prezentovat aktuální data z výzkumu o sexuálním obtěžování na pracovišti mezi zaměstnanci ve veřejné sféře. Zjištění se opírají o smíšenou výzkumnou metodologii sběru dat – 982 respondentů v dotazníkovém šetření, hloubkové rozhovory s oběti sexuálního obtěžování a fokus group mezi experty. Data ukazují, že sexuálnímu obtěžování na pracovišti čelilo 26 % žen a 13 % mužů. Třetina obětí si svou zkušenost nechala zcela pro sebe a k formálnímu nahlášení dochází jen výjimečně – zpravidla v řádu jednotek procent. Příspěvek se vedle analýzy charakteristik obětí a pachatelů či konkrétních forem obtěžování bude zaměřovat především na dopady těchto zkušeností do života obětí. Současně zmapuje, jaké možnosti řešení mají oběti sexuálního obtěžování k dispozici – ať už přímo na pracovišti, nebo mimo něj. Cílem je otevřít diskuzi o limitech stávajících preventivních, respektive následných opatření a poukázat na potřebu systémových změn v přístupu k této závažné problematice obecně.

Genderové aspekty psychosociálních rizik podnikání a práce prostřednictvím platform

Mgr. Markéta Švarcová, *Sociologický ústav AV ČR*

Platformová ekonomika a podnikání přináší nové výzvy v podobě oslabené ochrany pracovníků. Prezentace se zaměří na psychosociální rizika spojená s prekérní prací v kontextu podnikání a platformové ekonomiky, se zvláštním důrazem na jejich genderovou dimenzi. Přiblíží, jak nejisté formy zaměstnání výrazně přispívají k prohlubování stresu, úzkosti a emočního vyčerpání, obzvláště u žen. Dále budou představeny systémové důsledky těchto pracovních režimů a aktuální doporučení EU pro zlepšení podmínek pracujících prostřednictvím digitálních platform. Psychosociální rizika prekérní práce nejsou pouze individuální výzvou, ale strukturálním problémem s výraznými genderovými a zdravotními důsledky, na který je třeba reagovat komplexními a inkluzivními politikami.